

Nr 45.

Ankom till riksdagens kansli den 19 juni 1942 kl. 9 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet, m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 29 maj 1942 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 359, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande, vid propositionen fogade

1) Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet.

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 17 juni 1938 om särskild skatt å förmögenhet¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

2 §.

Särskild skatt — — — beskattningsbara förmögenheten.

Beskattningsbar förmögenhet utgör — — — 1 § förmåles.

Därest för — — — skattepliktiga förmögenheten.

Har vid uppskattning av förmögenhet den värdesättning av tillgångar i rörelse, som skett i skattskyldigs räkenskaper och som godkänts vid inkomstberäkningen, frångåtts, skall till grund för tillämpning av den i föregående stycke meddelade bestämmelsen läggas det taxerade belopp som skulle hava fastställts, om den vid förmögenhetsuppskattningen gjorda värdesättningen av tillgångarna tillämpats även vid inkomstberäkningen.

Beskattningsbar förmögenhet utföres — — — kronor, bortfaller.

Denna förordning träder omedelbart i kraft.

¹ Senaste lydelse se 1940:257.

2) Förslag

till

förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Skattskyldig äger under de förutsättningar och i den omfattning nedan sägs åtnjuta avkortning av honom på grund av taxering för taxeringsåret 1942 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och värnskatt eller restitution av redan erlagd sådan skatt eller båda dessa förmåner i förening.

2 §.

Avkortning av påförd skatt och restitution av erlagd skatt enligt denna förordning skola avse det belopp, varmed den skattskyldige på grund av taxering för taxeringsåret 1942 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, värnskatt och särskild skatt å förmögenhet sammanlagt överstiga 80 procent av den för honom samma år enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag för erlagda allmänna skatter jämlikt 4 § sistnämnda förordning må hava vid taxeringen medgivits, men minskad i förekommande fall med den skattskyldige för samma år påförd krigskonjunkturskatt, dock att avkortningen och restitutionen sammanlagt högst må omfatta summan av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten och värnskatten.

Vid tillämpning av nu meddelade bestämmelser skall i fråga om den taxerade inkomsten vad i 2 § fjärde stycket förordningen om särskild skatt å förmögenhet stadgas äga motsvarande tillämpning.

3 §.

Avkortning och restitution enligt denna förordning skola i första hand avse den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten.

Vid tillämpning av denna förordning skall, där avkortning kan ske, sådan i första hand äga rum. Kan avkortning icke ske eller kan sådan ske allenast till viss del, skall det enligt 2 § beräknade beloppet, i den mån det ej kunnat avkortas och det täckes av erlagt skattebelopp, återbetalas till den skattskyldige. Å sålunda återbetalat belopp utgår icke ränta.

4 §.

Den som enligt denna förordning vill åtnjuta avkortning av påförd skatt eller restitution av erlagd skatt eller båda dessa förmåner har att därom

Bevillningsutskottets betänkande Nr 45.

göra ansökan, vilken skall av sökanden ingivas eller i betalt brev med posten insändas till länsstyrelsen i det län, inom vilket han år 1942 taxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, eller, därest han taxerats till sådan skatt i Stockholms stad, till överståthållarämbetet.

Ansökan skall avlämnas inom sådan tid att den är nämnda myndighet tillhanda inom natt och år efter det sökanden avfordrats de utskylder varom i 2 § förmåles, vid äventyr att avkortning eller restitution enligt denna förordning icke må beviljas. Därest de i 2 § angivna förutsättningarna för åtnjutande av avkortning eller restitution föreligga först efter det kammarrätten eller Kungl. Maj:t meddelat utslag angående taxering år 1942, skall tiden för ingivande av ansökan räknas från det kammarrättens utslag vunnit laga kraft eller Kungl. Maj:ts utslag meddelats.

Ansökan göres å blankett, vartill formulär fastställes av Kungl. Maj:t.

5 §.

Finnes ansökning böra bifallas, skall länsstyrelsen eller överståthållarämbetet antingen meddela förordnande om avkortning eller tillställa sökanden honom tillkommande restituerat belopp över postgiro eller ock vidtaga båda dessa åtgärder.

6 §.

Därest efter det förordnande om avkortning eller restitution enligt denna förordning meddelats skattskyldigs taxering för taxeringsåret 1942 så ändras, att avkortningen eller restitutionen bör beräknas till annat belopp än som skett, åligger det myndighet, som har att vidtaga debiteringsåtgärd i anledning av den ändrade taxeringen, att vidtaga jämväl sådan ändring i debiteringen, som föranledes av de ändrade grunderna för beräkning av avkortningen eller restitutionen.

7 §.

Beträffande besvär över beslut rörande tillämpning av denna förordning skall gälla vad angående klagan över debitering av kronoutskylder är stadgat.

8 §.

Närmare bestämmelser för tillämpning av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder omedelbart i kraft.

Till utskottets behandling hava överlämnats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen:

1) de likalydande motionerna nr 294 i första kammaren av herr *Nordenson* m. fl. och nr 433 i andra kammaren av herr *Hagberg* i Malmö, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 359 måtte besluta den ändringen i 2 § i förslaget till förordning om begränsning i vissa fall av

skatt till staten, att däri angivna procentsats 80 nedsattes till 70, samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning och förslag till nästkommande års riksdag rörande sådan begränsning av den sammanlagda skatten till stat och kommun, att det sammanlagda skattebeloppet komme att stå i rimlig relation till den skattskyldiges inkomst, därvid i motionerna angivna synpunkter borde vinna beaktande; samt

2) motionen nr 442 i andra kammaren av herr *Lundell*, vari hemställdes, dels att 2 § i förslaget till förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten måtte antagas i sådan lydelse som i motionen föreslagits,

dels ock »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om fortsatt utredning, huruvida och i vad mån den omständigheten, att viss del av den intjänade inkomsten redan under beskattningsåret bliver disponerad för skattedragarens uppehälle, jämte andra synpunkter, bör föranleda en förskjutning nedåt av skattespärren, med framläggande för riksdagen av de förslag vartill utredningen kan föranleda».

I anledning av proposition nr 258 till 1938 års riksdag med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m. framhöll samma års bevillningsutskott i sitt av riksdagen godkända betänkande, nr 32, beträffande spörsmålet om utformandet av den för den särskilda förmögenhetsskatten gällande reduktionsregeln, bland annat, att detta spörsmål vore av den natur, att detsamma borde upptagas till prövning, så snart erfarenheter om verkningarna av regelns tillämpning vunnits eller ändringar i det allmänna ränteläget sådant påkallade.

Frågan om en skattespärr upptogs till behandling i en vid 1939 års lagtima riksdag väckt motion I: 154, vari hemställdes, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande möjligheterna att i skattelagarna införa en bestämmelse att i sammanlagd skatt icke av någon finge utkrävas mera än ett belopp lika med den verkligt beskattningsbara inkomsten.

I sitt i anledning av motionen avgivna betänkande, nr 19, hemställde 1939 års bevillningsutskott, att motionen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Utskottet förklarade sig emellertid — under hänvisning till vad 1938 års bevillningsutskott anfört — förutsätta, att Kungl. Maj:t, så snart förutläggningarna för en översyn över bestämmelserna i ämnet vore för handen, komme att upptaga frågan till förnyad prövning. I enlighet med utskottets hemställan avslogs motionen av riksdagen.

Frågan om införande av en spärregel var vidare föremål för behandling vid 1939 års urtima riksdag i samband med då framlagd proposition, nr 78, med förslag till förordning om värnskatt m. m. och i anledning därav väckta motioner.

I anledning av vad sålunda förekommit hava av f. d. kammarrättsrådet E. Sivert såsom sakkunnig inom finansdepartementet utarbetats dels två olika alternativa förslag (betecknade alternativ I och alternativ II) till »förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten», dels utkast till »förordning om ändrad lydelse av förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om

särskild skatt å förmögenhet», dels ock en promemoria i ämnet. Vidare hava utarbetats vissa tabeller till belysande av verkningarna av den föreslagna nya spärregeln. Författningsutkast, promemorian och tabellerna hava såsom *bihang* fogats till statsrådsprotokollet i ärendet.

Av de sålunda utarbetade alternativa förslagen avsåg alternativ I skatte-reduktion i form av avkortning respektive restitution och alternativ II skatte-reduktion i form av avdrag å skatten.

Över de inom finansdepartementet upprättade författningsförslagen hava utlåtanden efter remiss avgivits av kammarrätten och riksräkenskapsverket.

Beträffande vad *departementschefen* anfört till stöd för det i propositionen framlagda förslaget, vilket upprättats i enlighet med ovannämnda såsom alternativ I betecknade förslag, tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen (s. 8—11).

Med den skärpning av statsbeskattningen, som numera måst vidtagas, finner utskottet i anslutning till tidigare gjorda uttalanden av riksdagen behov av en skattespärr föreligga. Detta behov framträder särskilt starkt i sådana fall, då hela inkomsten förskriver sig från förmögenhet, som antingen är mycket stor eller lämnar en onormalt låg avkastning. Utskottet tillstyrker i princip den i propositionen föreslagna skattespärren.

Beträffande den i propositionen föreslagna procentsatsen för spärregeln biträder utskottet detta förslag. Utskottet finner sig sålunda icke kunna tillstyrka de i de likalydande motionerna I: 294 och II: 433 framställda yrkandena om nedsättning av procentsatsen till 70.

Vad angår utformningen av den i propositionen föreslagna skattespärren har utskottet i huvudsak intet att erinra mot det framlagda förslaget. Den i propositionen föreslagna ändringen av 2 § förordningen om särskild skatt å förmögenhet, har tillkommit i syfte att för framtiden förhindra att den särskilda förmögenhetsskatten obehörigen nedbringas ävensom för att anknyta skattespärren till den inkomst, som i verkligheten kunnat disponeras av den skattskyldige. Enligt utskottets mening torde sålunda denna bestämmelse icke vara erforderlig vid innevarande års taxering. Då inom utskottet uppstått tveksamhet rörande det föreslagna stadgandets tillämpning och tiden icke medgivit för utskottet att omarbeta stadgandet, finner utskottet nödvändigt att ifrågavarande bestämmelse tages under förnyad omprövning. Utskottet får därför yrka avslag å Kungl. Maj:ts förslag i denna del samt i följd härav föreslå, att sista stycket i 2 § av förslaget till förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten skall utgå. Därvid förutsättes, att nytt förslag i här berörda ämne snarast förelägges riksdagen.

I anledning av de i motionen II: 442 framställda yrkandena får utskottet anföra följande. Vad angår yrkandet om krigskonjunkturskattens inrymmande under skattespärren må erinras om att inkomsten för beskattningsåret beräknas enligt andra grunder vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt än vid taxering till krigskonjunkturskatt. Den till statlig

Utskottet.

inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten kan väsentligen understiga den enligt förordningen om krigskonjunkturskatt beräknade inkomsten för beskattningsåret och jämväl den beskattningsbara merinkomsten. Med hänsyn härtill har utskottet ej kunnat tillstyrka detta förslag. För den i motionen föreslagna uppmjukningen av spärregeln i fall, då vid uträkning av den taxerade inkomsten uppkommit underskott, finner väl utskottet vissa skäl tala. Ett frångående av det i propositionen framlagda förslaget i detta hänseende tarvar dock en mera ingående undersökning än utskottet varit i tillfälle att verkställa.

Beträffande yrkandena i de likalydande motionerna I: 294 och II: 433 samt i motionen II: 442 om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om ytterligare utredning av frågan om en skattespärr får utskottet erinra om att det nu framlagda förslaget allenast avser taxeringsåret 1942. Då här är fråga om införande av en ny princip i vår skattelagstiftning, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer tillämpningen och verkningarna av dessa bestämmelser samt vid utformande av nytt förslag för kommande år beaktar de erfarenheter, som vunnits på detta område.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 359 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas,

1) avslå propositionen, i vad densamma avser förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet;

2) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten med den ändring, att 2 § erhåller följande lydelse:

2 §.

Avkortning av påförd skatt och restitution av erlagd skatt enligt denna förordning skola avse det belopp, varmed den skattskyldige på grund av taxering för taxeringsåret 1942 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, värnsskatt och särskild skatt å förmögenhet sammanlagt överstiga 80 procent av den för honom samma år enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag för erlagda allmänna skatter jämlikt 4 § sistnämnda förordning må hava vid taxeringen medgivits, men minskad i förekommande fall med den skattskyldige för samma år påförd krigskonjunkturskatt, dock att avkortningen och restitutionen sammanlagt högst må omfatta summan av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten och värnsskatten.

B) att följande motioner, nämligen:
väckta inom första kammaren:
 nr 294 av herr Nordenson m. fl.,
väckta inom andra kammaren:
 nr 433 av herr Hagberg i Malmö, samt
 » 442 » herr Lundell,

måtte, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 20 juni 1942.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Elon Andersson, friherre Lagerfelt*, Sjö-dahl, Egnell, Frans Ericson*, Velande, Robert Berg, Herman Ericsson och Sandström;* samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg i Malmö, Björklund, Hammarlund, Olsson i Gävle, Orgård, Sandberg, Falk, Lundell och Ohlsson i Kastlösa.*

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer:

1) av herr *Lundell*, som i anslutning till sin i ärendet avgivna motion nr II: 442

dels ansett

att 2 § av förordningen om begränsning i vissa fall av skatt till staten bort erhålla nedan angivna eller annan därmed likvärdig lydelse:

2 §.

Avkortning av påförd skatt och restitution av erlagd skatt enligt denna förordning skola avse det belopp, varmed den skattskyldige på grund av taxering för taxeringsåret 1942 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt,

värns katt, särskild skatt å förmögenhet samt i förekommande fall den skattskyldige för samma år påförd krigskonjunkturskatt sammanlagt överstiga 80 procent av den för honom samma år enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag för erlagda allmänna skatter jämlikt 4 § sistnämnda förordning må hava vid taxeringen medgivits, dock att avkortningen och restitutionen sammanlagt högst må omfatta summan av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten och värns katten.

Vid tillämpning av första stycket skall, därest vid beräkning av taxerad inkomst enligt 5 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt underskott uppkommer, detta ej utföras med noll. Om efter tilläggande såsom i första stycket säges av det belopp, varmed avdrag för erlagda allmänna skatter må hava medgivits, ändock underskott kvarstår, skall då uppkommet underskott utföras med noll.

dels ock föreslagit

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om fortsatt utredning, huruvida och i vad mån den omständigheten, att viss del av den intjänade inkomsten redan under beskattningsåret bliver disponerad för skattedragarens uppehälle, jämte andra synpunkter, bör föranleda en förskjutning nedåt av skattesparren, med framläggande för riksdagen av de förslag vartill utredningen kan föranleda;

2) av herrar friherre *Lagerfelt, Velande, Sandström* samt *Hagberg* i Malmö.